

Letnik: XXVIII
december 1988

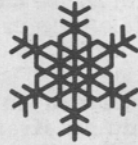
čevljar

glasilo delovne organizacije tovarne obutve

tržič

V novo leto

Pogled na dogajanja v našem jubilejnem letu nas navdaja nekako z mešanimi občutki. Na nekaterih področjih je bil resnično storjen korak naprej, vendar učinki še zaostajajo za našimi potrebami in načrti. To seveda pomeni, da z doseženim ne more biti veselja in zadovoljstva, tisto kar nas lahko navdaja z rahlim optimizmom je videnje možnosti, ki se nam ponujajo in jih še nismo izkoristili. Prav temu je dana največja teža v načrtih za leto v katerega vstopamo.

Čas našega proizvodno-poslovnega ciklusa je predolg. Potrebno je skrajšati in tako znižati eno od postavk stroškov ki dosega izredne dimenzije. Vsaka poslovna odločitev mora biti pretehtana še posebej z vidika stroškov financiranja, uspešnost našega dela mora biti merjena z učinkovitostjo na področju obračanja sredstev. K izpolnitvi te prednostne naloge prispeva svoje kar vsak od 5.500 zaposlenih, seveda so ti prispevki lahko različni glede na vrsto nalog, ki jih posameznik opravlja in glede na njegovo pripravljenost, voljo in željo, da to stori. Vzemimo si vsak dan nekaj malega časa in napravimo svoj obračun, kaj smo v tekočem dnevu storili, prispevali k zmanjšanju zalog ali na kakšen drug način pospešili obračanje sredstev.

Znižanje stroškov, še posebej stroškov financiranja, je torej prednostna naloga. Seveda vzporedno še naprej ostajamo pri opredelitvi, da samo z boljšo kakovostjo lahko vzdržimo v vse hujšem konkurenčnem boju. Boljša kakovost na vseh področjih pomeni tudi nižje zaloge, učinkovitejšo režijo, sodobno organizacijo, nižje stroške itd. Še posebej imamo z besedo kakovost v mislih naše izdelke. Tu je dosežen pomemben korak, sedaj je potrebno storiti novega in tudi tako ustvariti možnosti za več zaslužka.

Napovedi pravijo, da bo podjetje v bodoče mnogo bolj samostojno ter da bo tržišče tisti nepristranski sodnik, ki bo merilo uspešnost posameznega podjetja. Tega si želimo in obenem zavedamo, da bo potrebno v takih pogojih še posebej z znanjem, sposobnostjo, voljo in veseljem do dela ustvarjati novo vrednost.

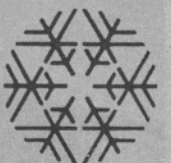
Veliko zdravja, zadovoljstva in osebne sreče vam vsem in vsakemu posebej želim v NOVEM LETU 1989.

PREDSEDNIK KPO
Franc Grašič, dipl. oec.

Staro se umika novemu bi lahko rekli za gradnjo ceste vpadnice ali kurilnica ni klonila od starosti ampak pod težo gradbenega stroja.

*Naj bo leto 1989, leto uspehov,
zadovoljstva, leto miru in osebne
sreče.*

Dežela discipline in računalnikov

Znanje je poleg kapitala motor razvoja sodobnega sveta. Tega se zavedajo tudi v Gospodarski zbornici Slovenije, ki je v letu 1988 že tretjič organizirala specialističen študij marketinga v Združenih državah Amerike, ki se ga je udeležil tudi naš sodelavec Božidar Meglič, diplomirani organizator dela, vodja nabavnega sektorja. Zaposili smo ga naj odgovori na nekaj naših vprašanj.

Kako dolgo je trajal študij in komu je namenjen?

Študij je bil organiziran v okviru meddržavnega sodelovanja Jugoslavije in Združenih držav Amerike in je trajal tri mesece. V študijski skupini nas je bilo skupaj 28 udeležencev iz različnih delovnih organizacij, iz Slovenije 25: Lesnina, Slovenijales, IMP, Metalka, Emona, Kompas, Iskra, Emo, Kovinotehna, Đuro Salaj itd.), dva kolega sta bila iz Hrvaške in eden iz Srbije. Bili smo dober kolektiv in ker sem bil med starejšimi udeleženci, so me izbrali za svojega predsednika.

Pogoj za vse udeležence je bil dokončana fakulteta in aktivno znanje angleškega jezika. Študij je bil razdeljen na štiri dele:

1. Priprava in uvodna predavanja na Brdu pri Kranju, kjer so poleg naših najboljših profesorjev (dr. Ribnikar, dr. Zupančič in drugi) predavali še trije ameriški profesorji, med njimi naš ameriški rojak Slovenec dr. Bonutti, ki nas je povezal tudi s slovensko narodnostno skupnostjo v Clevelandu.

2. Študij na Cleveland State University, ki je poleg marketinga vseboval tudi nekaj predavanj o ameriškem pravu in finančah.

3. Obiski več kot tridesetih različnih tovarn, firm, inštitucij, borz, bank, kongresa in zunanjega ministrstva v Clevelandu, Chicagu, Niagari, New Yorku in Washingtonu. V Washingtonu in New Yorku je našo skupino uspešno vodil dr. Rado Bohinc takrat še podpredsednik Gospodarske zbornice Slovenije, sedaj že minister za gospodarstvo v zvezni vladi.

4. Delovna praksa, ki sem jo opravil pri veletrgovskem podjetju THE KOBACKER COMPANY v Columbusu glavnem mestu države OHIO.

Poleg tega sem skupaj s predsednikom KPO tov. Grašičem in članom KPO za tržištvu tov. Jazbecom obiskal firmi ROCKPORT in REEBOK.

Namen študija je bil spoznati način dela na razvitem ameriškem trgu in pa seveda ugotoviti možnosti naših podjetij za prodor na ta trg. O študiju sem napisal posebno poročilo in izdelal nalogo z naslovom Marketing Strategy Shoe Factory Peko in U.S.A. Market (tržna strategija čevljarne tovarne Peko na trgu ZDA). Oboje je dosegljivo v referatu za izobraževanje in INDOK.

Kako ocenjujete vašo udeležbo? Boste pridobljeno znanje in izkušnje lahko uporabili v našem načinu dela?

Predsednik KPO tov. Grašič, ki me je predlagal in kolektiv, ki je predlog potrdil in tudi finansiral, sta mi izkazala veliko zaupanje, zato sem že pred odhodom sklenil, da moram maksimalno izkoristiti priložnost in si pridobiti novih znanj in izkušenj. Mislim, da mi je to tudi v veliki meri uspelo. Delovni dan je bil dokaj naporen, saj smo imeli pouk praktično ves dan od 8. do 17. ure, nato pa še dodatna predavanja, srečanja in pa obvezen pregled literature za naslednji dan. Dokaj dobro smo spoznali utrip dela in življenja v ZDA, vendar bi moral biti tam najmanj dve leti, da bi dokončno lahko dejal, da poznam Ameriko.

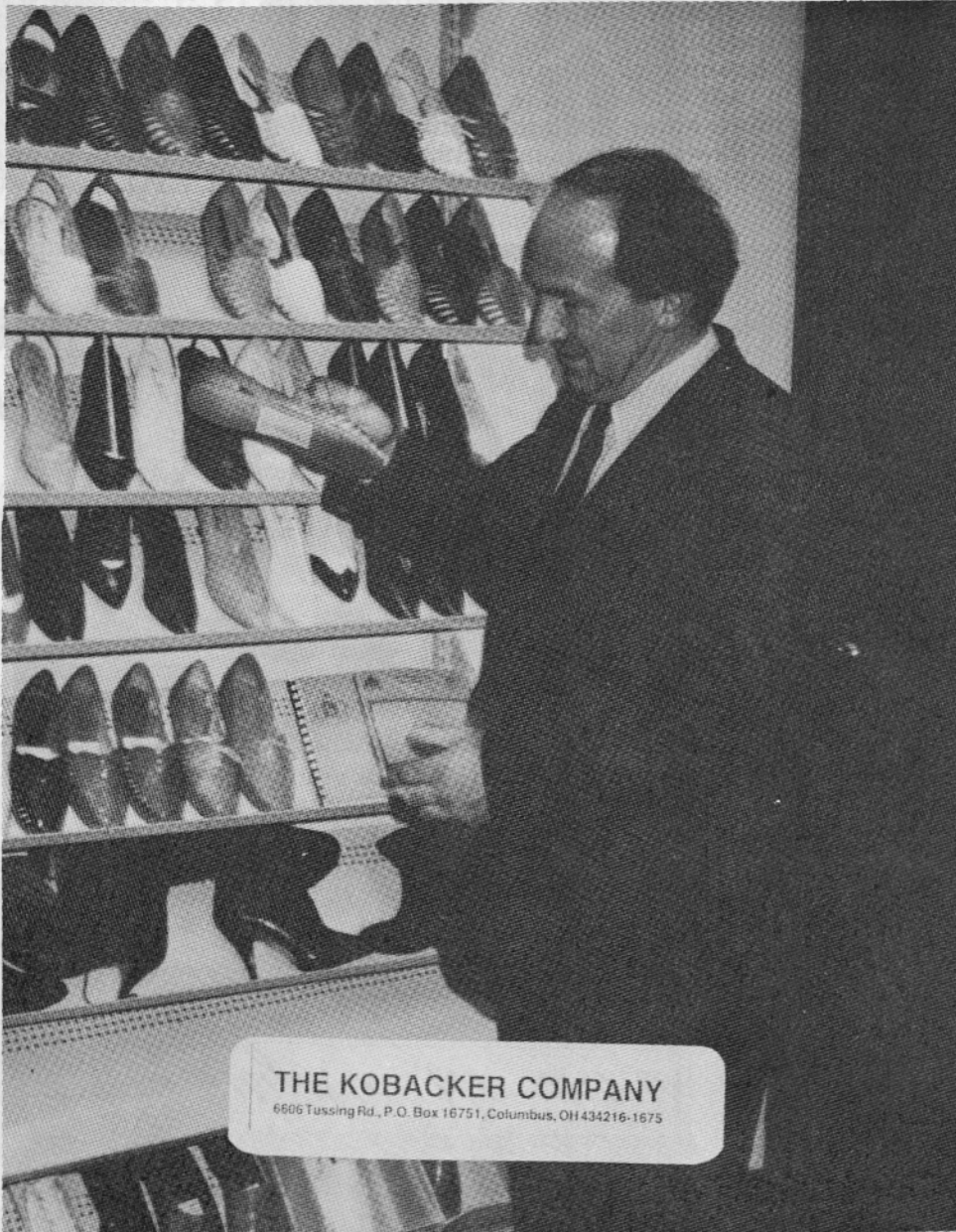
Brez dvoma, da znanje in izkušnje pridejo zelo prav pri vsakdanjem delu. Trudim se, da bi del tega prenesel tudi sodelavcem. Tako sem imel že dvoje krajših predavanj, pa tudi kolegiju sem sicer v kratko odmerjenem času poročal o mojem šolanju v ZDA.

Seveda pa tudi v Ameriki ni vse zlato kar se sveti in je potrebno biti kritičen do nekaterih metod, ki so nam tuje, včasih kar krute, posebno pri odpuščanju delavcev.

Se način življenja in gospodarjenja v Ameriki razlikuje od našega in v čem?

Razlike so velike v dobrem, v nekaterih primerih pa tudi v slabem. Kar najbolj človeka zaboli je to, da v principu ne delajo mnogo več kot mi, a imajo neprimerno večjo učinkovitost. O analizi tega stanja sem ugotavljal naslednje njihove prednosti:

- izredna disciplina v odločanju in izvajanju nalog,
- uporaba računalnikov na vsakem koraku,
- absolutna tržna usmerjenost vseh gospodarskih, pa tudi drugih organizacij,
- nihče se ne zadovoljuje s povprečjem, vsi želijo boljše in več

THE KOBACKER COMPANY

6806 Tussing Rd., P.O. Box 16751, Columbus, OH 43216-1675

Udeleženci usposabljanja v mestu nebotičnikov

— izredno se ceni kreativne in strokovne delavce ne glede na formalno izobrazbo: Zavedajo se da so inovacije gibalno napredka.

Teh prednosti je še veliko in težko bi naštel vse. ZDA so tudi dežela velikih dimenzij, saj so kar 36-krat večje kot Jugoslavija, imajo pa le 11 krat več prebivalcev (240 milijonov).

Ogromna so tudi njihova naravna bogastva, zanimivo je, da je bencin polovico cenejši kot pri nas s tem, da v povprečju zaslužijo šestkrat več kot pri nas. Izredno draga so stanovanja, saj zanje odštejejo Američani kar tretjino do polovice svojega zaslužka. Razlike med ljudmi v dohodkih so ogromne, kar povzroča mnogo kriminala. Pro-

blem so mamila, ki so zaslužila velik del prebivalcev. Tudi rasnega razlikovanja je še veliko, čeprav je formalno strogo prepovedano, povsem na rob družbe pa so potisnjeni Indijanci, ki niso mogli ujeti koraka z zahodno civilizacijo. Danes govore v Ameriki o rumeni nevarnosti, ki prihaja preko Pacifika.

Ameriko je lepo spoznati, vendar mi smo ljudje majhnega naroda vajeni lepote sončne strani Alp in naše mesto je tu. Če bi uredili naše gospodarske razmere v Jugoslaviji in bi vsak živel le od rezultata svojega dela in truda, potem bi si upal zatrditi, da bi doma imeli več kot Ameriko. Tudi tako je doma najbolje.

To je Amerika

Razgovor

Splošna ugotovitev je, da je izogibanje dolžnostim v delegatskem sistemu in samoupravljanju vedno večje. V kakšni meri to občutimo v Peku? O tem razmišlja predsednik skupnega delavskega sveta Karel Zajc.

Želim in vedno znova poudarjam, da bi se člani, če govorimo o skupnem delavskem svetu, zavedali odgovornosti, pomembnosti in dolžnosti sprejemanja odločitev. Seje morajo seveda biti pripravljene kvalitetno, predlagani sklepi obdelani strokovno in z odgovornostjo, le tako imajo člani občutek, da niso samo udeleženci seje, ampak da je njihova odločitev zavestna in pomembna. Kritično obdobje lahko nastopi takrat, kadar imajo delegati občutek, češ saj nič ne moremo, saj je vse že vnaprej odločeno. Takih izgovorov ne sme biti. Sicer je resnica, da so tudi »formalne odločitve«, to so predlogi »od zunaj«. Toda mi imamo, prepričan sem, da je povsod tako, toliko problemov, ki jih lahko rešujemo znotraj, da se prav v tem delu pokaže odgovornost, pomembnost in vpliv na odločanje. Poglejte, skupni delavski svet spremlja gospodarska gibanja, izvajanje letnega poslovnega sporazuma in dodatnih planov. Trenutno sem prepričan in na tem tudi vztrajam, da je obravnava in spremljanje teh dejavnosti priložnost za ustvarjanje občutka tvornega sodelovanja in zavesti, da se pravilni odločitvi da podporo.

Delegati skupnega delavskega sveta so tudi iz poslovalnic po vsej Jugoslaviji, Budućnosti, Benedikta in Trbovelj. Verjetno se že zaradi tega vsi bolj zavedajo, da niso le številke, ampak čutijo dolžnost in odgovornost za sprejete odločitve. O pasivnosti delegatov v samoupravnih organih in v delegatskem sistemu pa tole: pred nami je reorganizacija in nova sestava samoupravnih organov. Sindikat, katerega naloga je evidentiranje delegatov, mora na osnovi izkušenj iz dosedanjih akcij predlagati take delegate, ki bodo zainteresirani za delo na posameznih področjih, s tem pa bodo delali z voljo, znanjem in željo, da bi soustvarjali boljši danes in jutri. Poglobljeno se bo treba posvetiti in zbrati, kdo je sposoben za kvalitetno delo, pri izbirah pa upoštevati tudi dosedanje izkušnje predlaganih kandidatov.

Čeprav so pred nami težki časi in preizkušnje sem prepričan, da bomo s skupnimi močmi prebrodili težave. Garancija za to je tudi ponovno imenovanje predsednika KPO tovariša Grašiča, ki bo s svojimi dolgoletnimi izkušnjami in znanjem stal na krmilu Peka prihodnje štiriletno obdobje.

Uspesna
1989

Kakovost v naši DO

Kaj je kakovost?

Za mnoge zaposlene je kakovost še vedno neznanka, pa čeprav o tem neprestano govorimo in pišemo, pri svojem delu pa največkrat neodgovorno in nekakovostno puščamo svoje rezultate dela. Čevlji, kot glavni proizvod naše delovne organizacije, se po svoji sestavi in obliki nenehno spreminjajo, zato je potrebno veliko znanja in prilagajanja, da lahko sledimo modi v svetu. Pri svojem delu se premalokrat postavljamo v vlogo kupca in večkrat izpuščamo napake naprej. Kakovost je popolnost izdelkov in ta mora dati dober občutek že na prvi pogled.

Kriterije za kakovost postavlja trg sam, proizvajalci pa se moramo že takrat odločiti v kolikšni meri smo sposobni kvalitetno proizvajati kakovostne izdelke in po kakšnih cenah. Glede na situacijo, politično in gospodarsko, v kakršni delamo, bi se morali vsi še toliko bolj zavedati, da si sami s svojimi izdelki in njihovo kakovostjo utrujemo stabilnost na trgu, s tem pa ustvarjamo tudi svoj osebni dohodek.

Kako smo medsebojno usklajeni?

Premalo! Poslovna politika delovne organizacije mora biti enotna in ena sama. Proizvajati optimalno in pri tem zaslužiti čim več. Za doseganje tega pa mora vodstvo delovne organizacije skupaj z ostalimi odgovornimi po službah, pridobiti na svojo stran tudi neposredno vodstvo v proizvodnji, saj ti običajno gledajo le bolj na uspeh svojih delovnih enot, kot delovne organizacije.

Iz arhiva: Izdelava copat.

Zakaj tudi vodilne v proizvodnji?

V proizvodnji se pokažejo vse slabosti in napake, narejene v predhodnih službah, nabavi in razvoju. Priprava

proizvodnje bi morala biti pred serijsko proizvodnjo veliko bolj dodelana in preizkušena, pa čeprav večkrat primanjkuje časa. Večkrat se srečujemo z dejstvi, ko se vodstvo delovne organizacije odloči, da bomo uporabili cenejši material, da bomo sestavne dele kupovali pri kooperantih, vendar se nadaljnje informacije za izvajanje v proizvodnem procesu in kriterijev za kontroliranje ne uskladijo. Vodje oddelkov največkrat na napake prehitro in nestrokovno reagirajo, ne da bi predhodno iskali informacije in v čim manjšem številu sodelavcev poizkušali rešiti probleme, če so le ti rešljivi. Opažamo, da se procent slabih izdelkov po proizvodnih oddelkih v zadnjem času manjša, vendar bi bil zanimiv podatek koliko parov se v skladišču presortira v slabšo kvaliteto, oziroma koliko parov obutve pride zavrnjene od kupcev. Kdo je povzročitelj tega defekta?

Pri novi tehnologiji izdelave obutve večkrat ostajajo določeni problemi nerešeni vse do konca razpisane količine. Morebitne rešitve pa ne najdejo pravega odmeva. Za odpravljanje težav pri kakovosti proizvodov, boljši produktivnosti, stroškov poslovanja ..., predlagamo v sektorju kontrole kakovosti, da se uvedejo delovni krožki. Ti bi združevali zaposlene delavcev (5 + 12) v proizvodnji, ki opravljajo enotne ali podob-

ne delovne naloge in se srečujejo s podobnimi problemi. Krožki bi organizirano in sistematično reševali probleme, ki bi jih sami izbrali in jih analizirali. Delo članov bi bilo prostovoljno, vendar resno in organizirano, saj bi s tem motiviralo tudi druge delavce za boljše delo. S svojim delom bi seznanjali vodstvo, kolegij, vodili naj bi jih dobri in sposobni delavci iz posameznih delovnih celot (vodje oddelkov, vodje skupin, predelavci, izmenovodje). Na tak način bi reševali nastale probleme, zbirali rešitve in s tem pripomogli k kvalitetnejši proizvodnji.

Odnos do delovnih sredstev in meril

Med samo proizvodnjo večkrat pozabljamo tudi na delovna sredstva in merila. Vrednost teh je iz dneva v dan večja zato bi morali biti tudi odnosi vedno boljši. S slabimi delovnimi sredstvi in merili tudi ne moremo proizvajati kvalitetne izdelke. Za izboljšanje odnosov do tega, bi morali pooprstiti kriterije in določiti na pravni podlagi tudi finančno odgovornost.

Težav imamo kar precej in vsak dan prihajajo nove. Zaključni računi pa nam povedo, kako uspešno smo jih reševali. Zadovoljstvo vseh je v uspešnosti poslovanja in v dobrih osebnih dohodkih. To pa bomo dosegli le z dobrim delom in zdravim medsebojnim sodelovanjem nas vseh, ob upanju, da nam bo pomagala tudi reorganizacija in gospodarska reforma.

Janez Kokalj

Prihodnjič: Konkretno s primeri

Iz arhiva: Kontrola izdelkov. Posnetek je iz leta 1956.

Vsem, ki so ugotovili, da je prvo slovensko knjigo napisal Primož Trubar, smo hoteli povedati, da je Janez Ažman izdal knjigo, kakršne do sedaj v slovenščini še ni bilo. To je priročnik, lahko bi rekli tudi učbenik, ki ga s pridom lahko uporabljajo dijaki, študenti in delavci v čevljarški industriji, za katero pa ni, gledano z očmi strokovnjaka, pravega zanimanja.

Gasilci za obletnico

35

V petek, 25. novembra, so se gasilci industrijskega gasilskega društva Peko zbrali na jubilejni svečanosti.

Bogata dejavnost gasilcev Peko se je začela pred petintridesetimi leti. Takrat je bilo ustanovljeno društvo za varovanje, preprečevanje in gašenje požarov. V naši proizvodnji uporabljamo veliko vnetljivih lepil, zato je nevarnost vžiga dokaj velika.

Na jubilejni svečanosti je predsednik društva Tomo Zupan v pozdravnem govoru opisal dejavnost društva in podelil priznanja. Za 31 let dela in

skrbi za društvo je **Edo Petek** dobil **GASILSKO ODLIKOVANJE I. STOPNJE**. **Miloš Kaplan** pa prav tako za dolgoletno aktivno delo **GASILSKO PLAMENICO II. STOPNJE**.

Priznanje **ZLATA PLAKETA** so dobili: **Marjan Toporš, Jože Seifert** in **Janko Januš**.

Marjan Seifert, Tomaž Teran in **Florijan Primožič** so dobitniki **SREBRNE PLAKETE, BRONASTE** pa: **Uroš Seifer, Jože Kavar** in **Franc Šlibar**.

MS

Kongresnih referatov, ki so obravnavali vpliv kajenja na zdravje in deložnost delavcev je bilo šest! Raziskovalci iz Beograda so raziskovali vpliv kajenja na učne zmožnosti in pljučno funkcijo učencev srednješolskega centra za kulturo, prosveto in informacije. V tej populaciji (14—17 let) je 37,8 % kadilcev. Mladi kadilci se praviloma regrutirajo pod vplivom kadilcev v okolici. Toda, kasneje se več ne poskušajo odvaditi kajenja. Starši pri tem v glavnem nimajo vpliva, saj je precej mladih kadilcev od nekadilskih staršev, celo jih direktno ali indirektno podpirajo pri nakupu cigaret. Raziskava je ugotovila, da so kadilci slabši dijaki in udeleženi pri manjšem številu izvenšolskih dejavnosti. Pri učencih se zaradi mladosti in kratkega kadilškega staža ne manifestirajo trajne posledice kajenja (na rtg sliki ali preiskavi pljučne funkcije), toda globalna fizična kondicija učencev kadilcev je slabša kot pri nekadilcih. Učenci kadilci so vsi seznanjeni s škodljivimi učinki kajenja, toda očitno nezadostno. Na njihovo vzgojo bi se dalo najbolje vplivati preko učiteljev, a ti so žal strastni kadilci in zelo slab primer učencem.

Analiza kajenja učencev v Dijaškem domu strokovnih šol v Rijeki je pokazala da je v domu 38,1 % kadilcev, 11,6 % preverjenih kadilcev in 50,3 % nekadilcev. 3,4 % kadilcev je pričelo kaditi že v 9. letu. 50 % kadilcev kadi dnevno 11—20 cigaret, kar pomeni odvisnost. Med kadilci je 3,4 % učencev, ki izjavljajo da pijejo mnogo alkohola in 43,7 % tistih ki pijejo zmerno. Učenci kadilci pijejo več kave kot nekadilci in manj se bavijo s športom. Zato je potrebno pričeti s specifično prevencijo kajenja in pitja alkohola že v zgodnji mladosti.

V opazovani in kontrolirani skupini delavcev v Čačku so strokovnjaki opazovali razširjenost kajenja in konzumacije alkohola. Oba dejavnika sta pogosto združena kar značilno povečuje riziko predvsem za bolezni dihal ter srca in ožilja.

(se nadaljuje)

Delavec in razvade

nadaljevanje

Kriteriji za uspešno zdravljenje alkoholizma delavcev so z ozirom na negativne kazalce odsotnosti pri delu lažje dostopni kot pri drugi populaciji. Kot kriteriji se uporablja število in dolžina izostankov z dela, pogostnost in resnost poškodb pri delu in izven dela, delež alkoholne odvisnosti in spremljajočih okvar (jeter, ledvic, živčevja itd.) pri invalidiziranju delavcev. Pri tem niso brez pomena proučevanja psihosocialnih kriterijev izboljšanja zdravja alkoholika, kamor v prvo vrsto štejemo večji delovni učinek in boljše medljudske odnose. Kljub temu podatki o uspešnosti zdravljenja alkoholikov v

Mag. dr. Mario Kocjančič

delovnih organizacijah varirajo od zelo pesimističnih do izrazito optimističnih, pri čemer se kot pokazatelj praviloma uporablja negativni pokazatelj — odstotek recidivov.

V Zagrebu so raziskovali uporabnost elektroencefalografskih (EEG) izvidov pri določanju stopnje in kvalitete invalidnosti alkoholikov — kandidatov za ocenitev na invalidski komisiji. V primerjavi s kontrolno skupino nealkoholikov je ugotovljeno, da je pogostost EEG sprememb pri alkoholikih do 25 %, medtem ko pri nealkoholikih sprememb niso zaznali. Pri tem je ugotovljena korelacija med EEG izvidi in stopnjo duševne deterioracije pri alkoholikih.

Praznik republike

V počastitev praznika republike je bila v četrtek (24. novembra) popoldne proslava in otvoritev razstave slikarja amaterja Marjana Pančurja.

Kako je uspel poskus približati kulturo delavcem Peka (izven delovnega časa) je povedala **Nika Jazbec**, tajnica družbenopolitičnih organizacij in »kulturni animator« (ljubiteljsko).

Že dalj časa dobro sodelujemo s slikarji amaterji. Lahko bi rekli da je to že stalna galerija. Delovna organizacija ali pa konferenca osnovnih organizacij sindikata od vsakega razstavljalca odkupi eno sliko, s tem povečujemo kulturni fond.

Otvoritev razstave slikarja amaterja Marjana Pančurja je sovpadala s praznovanjem Dneva republike, zato smo istočasno pripravili proslavo v počastitev 29. novembra.

Običajno so otvoritve razstave v dopoldanskem času, zato smo želeli pripraviti proslavo in otvoritev razstave zadnji delovni dan pred Dnevom republike, pred koncem delovnega časa. Proslavo smo morali prestaviti na popoldanski čas, ker je vodstvo delovne organizacije vztrajalo na tem, da mo-

ramo zaradi vse slabšega gospodarskega položaja izkoristiti ves razpoložljivi čas za delo.

V kulturnem delu proslave so sodelovali: pevci pevskega društva Peko, baritonist Marjan Pančur, tenorist Rado Pančur in pianist in dirigent ljubljanske opere Marko Gašperič. Pevci zbora Peko so zapeli nekaj pesmi, operna pevca in pianist pa so izvajali arije iz oper in samospeve Rada Simonitija.

Na žalost ugotavljamo, da kulturna zavest ali potreba če hočete, še ni v nas, ker je bilo na proslavi le nekaj delavcev Peka, dvorano so zapolnili gostje iz Ljubljane.

Torej kulturni poskus ni uspel. V skromni udeležbi ni bilo vodstvenih (samo 2), niti režijskih ali proizvodnih delavcev.

O osnutku zakona

Veliko pišejo in govorijo o spremembah, ki jih bo prinesel novi zakon o podjetjih. Zakon je šele »v osnutku« in čakamo na dopolnitve, ki bodo sprejete iz razprave. Ta zakon in z njim še vrsta drugih, ki naj bi bistveno vplivali na gospodarstvo SFRJ, naj bi bili sprejeti še v tem letu.

Zakon o podjetjih je oblikovan na podlagi dopolnil ustave SFRJ. Prinaša zopet izraz »podjetje« za delovne organizacije, ki opravljajo gospodarsko dejavnost. Nosilec vseh pravic in obveznosti v pravnem prometu bo zopet delovna organizacija, posamezni deli delovne organizacije, kot bo še naprej lahko tudi temeljna organizacija pa zgubljajo status pravne osebe in bodo imele le pooblastila, ki jih bo določil statut delovne organizacije.

Združevanje delovnih organizacij v razne oblike organiziranja je v veliki meri prepuščeno delovnim organizacijam samim. Le splošne oblike, kot so skupno ali sestavljeno podjetje, zakon malo natančneje opredeljuje.

Razširjena je možnost združevanja dela in sredstev, do neke mere se sprošča vlaganje tujih oseb v delovne organizacije, predvidene so tudi razne oblike kooperacij med delovnimi organizacijami in delovnimi ljudmi.

Zakon določa osnovni postopek za ugotavljanje rezultatov poslovanja, natančneje pa bodo finančno plat določili še razni zakoni s tega področja.

Kot najvišji organ upravljanja podjetja je delavski svet, kateremu nekatere pristojnosti določa že zakon, pretežno pa jih bo določil statut. Referendum bo npr. obvezen le že za sprejem statuta DO.

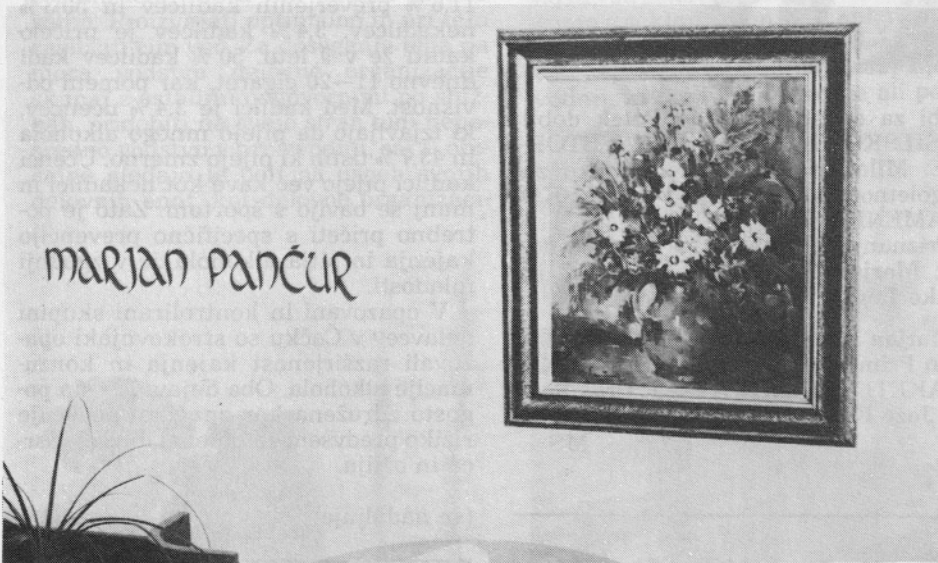
Večje pristojnosti, (iz tega pa tudi odgovornosti), se daje poslovodnemu organu, ki organizira delovni proces, vodi poslovanje podjetja in v zvezi s tem samostojno odloča. Večja pooblastila ima tudi na drugih področjih, vendar je odvisno še od drugih zakonov, kakšna pristojnost mu bo dejansko dana.

Navedli smo le nekaj predlaganih novosti, na podlagi sprejetega zakona pa se bomo tudi v naši DO morali odločiti za ustrezno in najboljšo možno varianto organiziranosti.

Iz strokovnih stališč o osnutku zakona lahko razberemo dokaj pozitivno oceno, po drugi strani pa tudi veliko pomanjkljivosti, za katere je vprašljivo, ali jih bodo ostali zakoni, ko bodo sprejeti, zadosti in ustrezno rešili.

Pristojni organi, med njimi tudi Gospodarska zbornica Slovenije, so že oblikovali stališča v zvezi z osnutkom zakona in lahko upamo, da jih bodo naši predstavniki v zveznih organih uspešno sprejeti verjetno preveč po hitrem postopku, da bi ustrezno uredili celovito problematiko združenega dela.

Več o zakonu bomo pisali, ko bo ta sprejet, še več pa bomo razpravljali o njem, ko bomo odločili o organiziranosti in o sprejemu samoupravnih aktov na njegovi podlagi.

Razstava slikarja cvetličnih tihožitij in portretov.

Vi vprašujete — mi odgovarjamo

Izplačilni dnevi osebnega dohodka so v delovnem koledarju za leto 1989 predvideni za tri dni kasneje. Zakaj?

Kasnejše datume izplačila OD so predlagali v elektronskoračunskem centru zaradi dela oziroma možnih okvar opreme, skupni delavski svet pa je predlog ERS sprejel.

Kdaj bo spet organizirana sindikalna prodaja v naših poslovalnicah?

Nakup na obročno odplačevanje v poslovalnicah Peka traja od 9. decembra letos do 9. februarja 1989. Prvi obrok je treba plačati ob prevzemu blaga, ostale štiri obroke pa v naslednjih štirih mesecih pri izplačilu osebnega dohodka.

Kako je z ureditvijo poti v Ormožu?

Za tiste, ki problema ne poznajo moramo povedati, da zaposleni v obratu Ormož morajo hoditi na malico v jedilnico tovarne sladkorja, ta pa je 800 metrov oddaljena od naše šivalnice. V slabem vremenu je pot blatna.

Predvideno je bilo, da bomo ob zadnji steni obrata postavili montažni objekt, v katerem naj bi bila jedilnica. Dovoljenja za postavitev nismo dobili, zato je bilo izvedeno nasutje poti z gramozom.

V prejšnji številki smo vas vzpodbujali da bi predlagali kako znižati stroške. Odgovore so pričakovali v konferenci osnovnih organizacij sindikata, toda zaman.

Prenovljen vhod

Delavci Komunalnega podjetja Tržič so pred dnevi končali z montažo novih vrat pri glavni vratarnici.

Skupni delavski svet

je na zadnjem zasedanju razpravljalo o gospodarjenju in povečanju obračunskih osnov ter tretji delitvi za obdobje januar—december. Potrjen in sprejet je bil delovni kolektar za leto 1989 in podana informacija o pripravi samoupravnih splošnih aktov v smislu nove samoupravne organiziranosti.

Delegata je zanimalo ali je v novi zakonodaji možnost, da bi bila Budućnost podjetje in ne več tozd.

Predsednik KPO je povedal, da je bilo govora tudi že o tem. Nova zakonodaja omogoča da je Peko navzven podjetje: Peko in skupno podjetje Budućnost.

Nov način dela

Mladinska organizacija Peko je na nedavni volilnoprogramski konferenci sprejela sklep o temeljnih spremembah svojega dela. Programi so sestavljeni tako, da bodo zanimivi za vsakega člana te organizacije.

V zimskem času se bodo ukvarjali predvsem z organizacijo športnih tekmovalj v zimskih športih. To dejavnost, za katero je veliko zanimanja, ob tem pa bodo ugotavljali, kaj mlade zanima, s kakšnimi problemi se ukvarjajo. Organizacija naj bi bila v pomoč pri reševanju problemov. Osnovna naloga

bo tudi, kako mlade vzpodbuditi za dodatno izobraževanje.

Že v januarju bodo povabili mlade, na predlagajo, kako naj njihova organizacija dela in katerim področjem naj da večji poudarek. Na osnovi zbranih predlogov bodo dopolnili programe.

S takšnim načinom naj bi organizacija zaživela tako, da bo vidna na vseh področjih.

Predsednik koordinacijskega sveta ZSMS Peko je Slavko Šmejic, obratni električar v elektrodelaavnici.

Urejanje stanovanjskih zadev

V okviru reševanja problemov v naši delovni organizaciji si prizadevamo delavcem pomagati tudi reševati njihova stanovanjska vprašanja. Zaradi nam vsem znanih gospodarskih gibanj in dogajanj v družbi, število neuspešno rešenih zadev narašča.

Zlasti se neprestano povečuje število prosilcev za dodelitev družbeno najemnih stanovanj v vseh sredinah, kjer živimo in delamo.

V skladu z našo samoupravno organiziranostjo smo oblikovali stanovanjska sredstva ločeno za TOZD s sedežem v Tržiču, za Mrežo, za Trbovlje in za Budućnost. Pravilniki so skoraj enaki, uspešnost reševanja pa se je tudi izenačila. V okviru teh pravil so samoupravni organi odločali o razporejanju različnih oblik pomoči.

V letu 1988 so bili objavljeni in izvedeni redni letni razpisi in izdelani vrstni redi za vse predvidene namene. Število prosilcev za stanovanja in posojila se je povečalo za eno petino. Na območju Tržiča nismo mogli kupiti novih stanovanj in smo dodeljevali le tista, ki so se iz različnih razlogov izpraznila. Razdelili smo tudi posojila za gradnjo — za 38 novih prosilcev. Zaradi spremenjene zakonodaje o načinu zbiranja stanovanjskih sredstev, so bila ta na razpolago v dveh delih, v drugi polovici leta in je ostala ena tretjina prosilcev neizplačanih. Glede na obveznosti do prosilcev, ki so uvrščeni v vrstne rede, smo se odločili, da ohranimo prakso rednih letnih razpisov samo za družbena stanovanja na območju Tržiča in ta bo objavljen, po uveljavitvi sprememb pravilnika, predvideno konec januarja 1989. Razpis stanovanjskih posojil pa bo mogoče samo v primeru da bodo oblikovana sredstva zadoščala za pokritje že odobrenih posojil. Prizadevali si bomo, da bi obdržali višino prispevne stopnje od bruto OD, ki je bila sprejeta za srednjeročno obdobje in da bi oblikovali dodatna sredstva.

Želimo obdržati vse oblike pomoči, ki so se izkazale za učinkovite. Vsekakor pa nekaj časa ni mogoče pričakovati, da bomo lahko vsako leto rešili vse prosilce za posojila, pa tudi cena posojil se bo nujno spremenila.

Kratkoročno lahko sporočimo intereso sledeče: sredstva za izplačevanje posojil bodo spet na razpolago po zaključnem računu za l. 1988, v l. 1989 bomo v Tržiču kupili najmanj štiri nova stanovanja, preoblikovali bomo pravilnik, tako da bomo vgradili spremembe samoupravne organiziranosti, spremeniti nekatera merila in pogoje za pridobitev posojil in prizadevali se bomo skupaj s stanovanjskimi skupnostmi rešiti čim več stanovanjskih problemov.

Lojze Hostnik

Srečno

Za lepši videz

Prednovoletno razmišljanje

Leto od katerega se poslavljamo je bilo izredno razgibano, polno presenečenj tako na gospodarskem kot družbenopolitičnem področju. Pred letom smo si bili edini v željah, da bi nam bilo bolje, toda bilo je polno problemov.

Smo v času in obdobju, ko zaskrbljeno gledamo v prihodnost. Enotni smo si v oceni, da je bilo na vseh področjih veliko doseženega pa tudi preseženega, zlasti na področju družbene in osebne porabe. Vemo, da tako ne gre naprej, da bo tudi leto pred nami v marsičem prelomno. Srečevali se bomo z izredno težkim gospodarskim položajem. Krizne težave nas že spremljajo, še težje nas bodo. Ko se oziramo nazaj se ne moremo znebiti občutka, da smo večkrat odpovedali. Problemi, težave in posledice nam bodo zvesti spremljevalec tudi v novem 1989. letu. Če bomo kritično presojali delo, uspehe in neuspehe bomo pripravljeni na težavne naloge v prihodnjem letu.

Nobenhin utvar ne sme biti, da se bodo stvari in problemi reševali sami od sebe, ali da jih bodo reševali drugi. Naša moč bo v slogi in težnji, da želimo več in boljše. S prizadevanji za dvig produktivnosti, za boljšo organiziranost, za uvajanje nove tehnologije, za racionalizacijo poslovanja, splošno varčevanje na vseh področjih in odgovornostjo, bomo kos težkim preizkušnjam. V boju strnimo vse sile in izkušnje. Ko se opredeljujemo o gospodarskih načrtih, mislimo predvsem na delo in naloge, na bolj racionalno in ekonomično poslovanje. O načrtih in snovanjih preveč pišemo, govorimo in razpravljamo hkrati pa pozabljamo, da bomo postali zmagovalci le z delom.

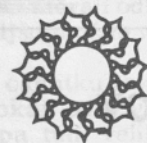
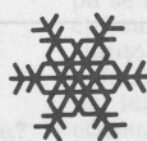
Težavam se ne bomo mogli izogniti. V tem spoznanju črpajmo moč. Delavci Peka so bili v odločilnih trenutkih vedno sposobni razrešiti najtežje naloge.

Stisk roke ob prehodu v novo leto naj bo krepkejši, želje bolj globoke. Naša moč je v znanju, napredku in delu. Zato trdno sklenimo, da bo uspešno in da bomo k uspehom dodali svojo moč, znanje in voljo.

Blagovnico Triglav v Banja Luki so pred dnevi polepšali. Čistilci oken so umili vse steklene površine in blagov-

nico pripravili za novoletno praznovanje. Banjalučani v šali pravijo, da so bili na Triglavu planinci.

čevljar

Glasilo delovne organizacije tovarne obutve PEKO Tržič n. sol. o. — Ureja uredniški odbor: Ivanka Horžen, Lojze Hostnik, Boris Janc, Matevž Jenkole, Edo Košnjek, Brane Plajbes, Marko Ručigaj, Marija Slapar, Tomislav Zupan — Glavna in odgovorna urednica: Marija Slapar — Naslov uredništva: PEKO Tržič, telefon 50-260 int. 230 — Tisk Gorenjski tisk Kranj — Izhaja enkrat mesečno v nakladi 4200 izvodov v slovenskem in 2100 izvodov v srbohrvaškem jeziku — Glasilo dobijo člani delovne organizacije, upokojenci in štipendisti brezplačno.

1989